

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי **חיים פינטו** זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות
6:53 | 6:42 | 6:49 | 6:33

מוציא שבת
7:48 | 7:50 | 7:49 | 7:47

רבינו תם
8:26 | 8:28 | 8:27 | 8:26

משכיל לדוד

חינוך הילדים כמוהו כשמירה על הצמח בגינה

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (ויקרא יב, ב)

פרשות תזריע ומצורע פעמים רבות מחוברות הם, וקוראים את שניהם כאחד בקריאת התורה בשבת בבוקר. ומכיוון שקיבלנו מרבתינו ש'אין מקרה בעולם', פשוט הוא שאף חיבור זה שבין שתי פרשיות שאין לכאורה קשר ביניהם, אינו מקרי וסתמי, אלא בא ללמדנו מוסר. ויש להבין מה אפשר ללמוד מחיבור פרשות אלו.

עוד אנו רואים קשר בין הפרשות, שהרי פרשת תזריע פותחת בנידי אשה שיוולדת שנטמאת בלידתה, אולם רוב הפרשה אינה מדברת על עניין זה, אלא על עניני צרעת הגוף וצרעת הבגד, ולכאורה דינים אלו ארויים לבא בפרשת מצורע ולא בפרשת תזריע, ובהכרח שיש קשר בין עניין אשה היוולדת לעניין המצורע, ויש להבין את הקשר ביניהם.

ונראה לבאר, הצרעת באה על האדם ועל בגדיו כאשר דיבר לשון הרע על חברו, וכפי שמורה השם 'מצורע' שהוא אותיות 'מוציא רע'. ואף עונשו של המצורע בא לו מידה כנגד מידה, שהרי הוא הוציא שם רע על חברו וגרם לבני אדם להתרחק ממנו, ואף הוא נענש בריחוק מבני אדם - 'כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדרך ישב מחוץ למחנה מושבו' (ויקרא יג, מו).

רצתה התורה להורות לבני האדם שכשם שהמצורע נענש במידה כנגד מידה, אף זרעו של האדם יהיה במידה כנגד מידה, מה שרואה הבן אצל אביו, כך יגדל בעצמו ויהיה כמותו, ומה שרואה בת אצל אמה, כך כשתגדל תידמה לה באורחותיה. ולכן הסמיכה התורה את פרשות תזריע ומצורע ללמד אותנו אורחות מוסר, שאל לנו לצפות מילדינו שיהיו טובים מאתנו, ואם חפצים אנו בילדים מחונכים ההולכים בדרך התורה, עלינו לתת להם דוגמא אישית טובה, כי רק כך יצמחו לאילנות טובים.

בניו ובנותיו של האדם נקראים 'זרעו'. כי טבע ה'צאצאים' הוא בדיוק כמו טבע ה'זרעים'. מעולם לא קרה שאדם זרע באדמה זרעים של תפוח, ולאחר זמן יצא לו עץ תפוח, כי מוצר של תפוח תמיד יצאו רק תפוחים. כך גם זרעו של האדם, מי שהוא סלחן וענוותן, גם זרעו היוצא ממנו יהיה כמותו, אבל מי שהוא גאותן ובעל מידות מקולקלות, גם זרעו לומד ממעשיו והולך בדרכיו המקולקלות.

פעמים רבות באים לפני הורים בבכיות גדולות שבנם או בתם אינם מחונכים, אינם שומעים בקולם, והם מבקשים ממני שאדבר עם ילדם ואשכנע אותו שלא לעשות את צעד רע. אני כמובן מנסה לעודד ולעזור עד כמה שידי משגת, אבל אינני נמנע מלהוכיח את כל אותם הורים, שלא לחינם יצא ילדם כך. כי מי שלא ראה את הורויו חיים בדרך התורה והמצוות, ומעולם לא שמע שאבא הולך לשמוע שיעור תורה, ולא ראה את אמא מדליקה נרות שבת, אם כן מה יש לילדים אלו מיהדות, כי מה שאדם זורע, זה בדיוק מה שיגדל ממנו בעתיד.

פעם בא לפני אבא וסיפר לי שילדו רוצה להתאבד. אמרתי לו שילד בגיל כזה אינו רוצה להתאבד ללא סיבה, שהרי לילד אין עול פרנסה על גבו, הוא אינו סובל מבעיות

רפואיות שאנשים מבוגרים סובלים מהם, וחיי זורמים בקלות ובטחחה, אם כן למה שיחשוב להתאבד. האבא גלגל עיניו כאומר 'איני יודע מה קרה לו, אולם מניסיוני כבר ידעתי מה גרם לילדו לחשוב מחשבות כאלו. שאלתי את אביו אם הילד צופה בסרטים אלימים לא עלינו. וכשענה לי אביו שהוא מאד אוהב את הסרטים הללו, אמרתי לו שהנה התשובה לשאלתו, כי מה שהילד רואה כל היום הוא רק הריגות ורציחות, ונפשו אינה מבחינה בין האמת לדמיון. נפשו התקלקלה כבר כל כך עד שערך חיי האדם כבר אינו קיים אצלו, ולכן אף את נפשו שלו אין לו בעיה לסיים אפילו ללא סיבה.

עונש המצורע שונה הוא משאר עונשי התורה, שהרי מצורפים בו שני עונשים גם יחד, כי עצם הדבר שגופו התמלא בצרעת, כבר עונש הוא, ומוסיפה עליו התורה עונש נוסף, שעליו לצאת מן המחנה ולהתרחק מחברת בני האדם.

ונראה שהסיבה שכך רצה הקב"ה היא מרוב טובו וחסדו עלינו. כי רצה הקב"ה שבני האדם יתרחקו מעוון זה עד מאד, אפילו שקל מאד לעבור עליו, שהרי לפתוח פה ולדבר באחר אין דבר קל מזה.

אחרי מאה ועשרים של כל אדם, הוא עולה לפני בית דין של מעלה, שם נפסק דינו לטוב או למוטב על פי מעשיו שעשה בעולם הזה, ומכיוון ששם העולם הוא עולם האמת, לא יועילו שכנועים והסברים שהתכוון כך או אחרת, כי כל המחשבות והרצונות פרושים לפני בית דין של מעלה, והאמת יוצאת לאור בשיא השלמות.

אולם על עוון אחד כתב בספר חובת הלבבות (שער הכניעה פ"ז השער הג') שהאדם אפילו בעולם הבא מתקומם ומתנגד להיענש על עבירות שברור לו שהוא לא עשה - על עוון לשון הרע. כי כשאדם מדבר לשון הרע על חברו, כל זכויותיו עוברים לחברו, וכן להיפך כל עוונותיו של חברו נזקפים לרעתו, והאדם יעמוד וישתומם מנין לי כל כך הרבה עברות שאיני זוכר שעשיתם, אולם אז כבר יהיה מאוחר בשביל לתקן את החטא הגדול הזה.

וזה לשונו של בעל חובת הלבבות, 'הרבה בני אדם יבואו ליום החשבון, וכשמראים להם מעשיהם ימצאו בספר בזכויותיהם זכויות שלא עשו אותם, ויאמרו לא עשיתי אותם. ויאמרו להם עשה אותם אשר דיבר בכס וסיפר בגנותכם. וכן כשיחסר מספר זכויותיהם, יבקשו אותן בעת ההיא, ויאמרו להם אבדו מכם בעת שדברתם בפלוני ופלוני'. עד כאן לשונו.

עד כמה יהיה הצער גדול ונורא ביום ההוא, שהרי גם כשנענש האדם על עברה שעשה, אין זה דבר קל, ובפרט לא בעונשי שמים בגיהנום. אולם כאשר אדם נדרש להיענש על עברות שבכלל לא עשה אותם, רק מחמת שדיבר על חברו 'זכה' בכל אותם עברות, הדבר יהיה קשה לו שבעתיים. ולכן רצה הקב"ה שעונש המצורע יהיה קשה גם בעולם הזה, כדי שבני אדם ינמנו מלעבור עליו, ויתרחקו מדיבורים האסורים כמטחווי קשת.

הילולא דצדיקיא

- ה - רבי בכור בנימין מלמד
- ו - רבי יהושע הכהן פרחיה מחכמי שאלוניקי
- ז - רבי רפאל עובד אבן צור מו"צ בפאס
- ח - רבי אלעזר מור יוסף רא"י 'נוה שלום' בקזבלנקה
- ט - רבי שלום משאש מח"ס 'דברי שלום'
- י - רבי יעקב טולידאנו ראב"ד מכנאס
- יא - רבי אברהם שרבאני רבה של רחובות

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

האמנם לשון הרע לא מדבר אלי? בדיוק ההיפך! הוא הרי כל כך מתוק!

שמו של המצורע, ע"פ חז"ל משקף את מעשיו - מוציא רע. ולא פלא שבספרים הקדושים מבואר שבוה שמוציאים רע מהפה, גורמים לכך שגם המקטרג פותח את פיו, וגם הוא מתחיל לדבר רע, לקטרג ולגרום לצרות קשות.

יש הבדל גדול בין חטאי הדיבור לבין החטאים האחרים, טוען הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל; כי בכל החטאים יש צורך לעשות איזשהו מעשה, ולו הקטן, כדי לעבור על האיסור. כדי לעבור על "איסור בורר" בשבת צריך להוציא עצם קטנה מתוך הדג. אבל בחטא לשון הרע אין צורך לעשות כל מעשה! אדם יכול לשבת, לא לעשות כלום, ולדבר...

מצד אחד חטאי הדיבור כה חמורים, עד כדי כך שהגמרא אומרת (ערכין טו, ב) "כל המספר לשון הרע - מגדיל עוונות כנגד שלוש עברות: עבודת כוכבים, גילוי עריות ושפיכות דמים". מצד שני כל כך זמין וקל לחטוא בחטאים אלו. לא צריך, כאמור, לעשות כלום, בסך הכל לדבר כמה מילים ולגרום לחורבן נורא! ובפרט בעידן דריתחא, שישנה סערת רגשות, מהומה - שם המילים משתלחות "בלי חשבון"!

לפעמים מתערב גם "לשם שמים". אז הופכות המילים ל"מצוה", ואז כל מילה - מצוה... מהי העצה?

דורשי רשומות אומרים: "הובא אל הכהן" - עלינו לגשת אל הכהן, אל הכהן הגדול מאחיו, אל ה'חפץ חיים' וללמוד את ספרו 'שמירת הלשון'. זוהי העצה להתחזק ולא לחטוא בחטאי הדיבור. וכדברי האדמו"ר מגור הזקן: "מעיד אני עלי שמים וארץ, שהיה לי שינוי לטובה בזה שלמדתי את הספר של ה'חפץ חיים'".

אחד התלמידים בישיבת סלבודקא ניגש לראש הישיבה, הגאון ר' אייזיק שר, ושאל אותו: "יש לי בעיה גדולה! יש לי תאוה בלתי נשלטת לספר לשון הרע! בפרט סיפורים כאלו שאף אחד לא יודע! הרי זה כל כך מתוק, ממש סוכר, והתאוה הזאת בוערת בי כמו אש. אם הרב'ה יכול לתת לי עצה איך להתגבר על זה ולא להיכשל?"

נענה ראש הישיבה ואמר לו: "אביך היה אצלי לפני שבועיים והתעניין עליך. הוא עשה עלי רושם נהדר. רציתי לשאול אותך האם גם עליו, על אבא שלך, יש לך תאוה לדבר לשון הרע?"

- "לא", השיב התלמיד. "על אבא שלי אין לי תאוה לדבר לשון הרע".

- "והאם אתה מרגיש שאתה עומד בפני 'ניסיון' כשאתה לא מדבר עליו? האם אתה מרגיש שאתה 'מתגבר' על תאוה כשאתה נוצר את פיך ביחס אליו?"

- "לא! ביחס לאבא שלי אין לי כל תאוה לדבר. זה אפילו לא 'ניסיון' בעבורי".

- "מדוע? האם לאבא שלך אין חסרונות?"

- "אין אדם ללא חסרונות. גם לאבא שלי יש חסרונות, ובכל זאת אין לי כל תאוה לדבר עליו. ולא זו בלבד אלא אם אשמע מישהו שידבר עליו לשון הרע - לא ייתן לי הדבר מנוחה, ולא אוכל לישון כל הלילה".

- "תנסה להסביר לי, מדוע? במה שונה הוא מכל אדם אחר?"

- "על אבא שלי אני לא רוצה לדבר! אני אוהב אותו! וכשלא רוצים לדבר - לא מדברים".

- "אם כן אתה בעצמך נתת עצה נפלאה איך להתגבר על התאוה ולא לדבר לשון הרע על הזולת: תאהב אותו! אם תאהב אותו - לא תרצה לדבר עליו! וכשלא רוצים לדבר - לא מדברים".

זהו אפוא היסוד: לפלוני יש חסרונות? אז מה? גם לאבא שלך יש חסרונות, גם לבן שלך יש חסרונות! יתרה מכך, גם לך יש חסרונות! ובכל זאת על מי שאוהבים - אין כל תאוה לדבר לשון הרע!

שמירה בזכות התורה

באחת מהטיסות הרבות בהן טסתי בימי חיי עלו במחוי חידושים שונים על דברי התורה הקדושה.

כדי שחידושים אלו לא יישכחו ממני החלטתי להעלותם מיד על גבי הכתב, וכך אכן עשיתי, הוצאתי מתיקי האישי מספר ניירות ועט והתחלתי לכתוב את הדברים.

תוך כדי כתיבת חידושי התורה הגיע שעת הארוחה. הדיילת שהגיש לי את מנת האוכל הבחינה בכך שאני שקוע בכתיבה ועל כן הניחה את מנת האוכל לצידו. כיון שהייתי מרוכז בכתיבת החידושים לא נפניתי מיד לאכול, אלא דחיתי זאת לזמן מאוחר יותר.

אולם לפתע שמתי לב שהדיילת ניגשת אליי שוב עם מנת מזון בידה, ועוד לפני שהספקתי לתמוה על מעשיה - החליפה את מנת האוכל שבידה במנת המזון שהוגשה לי קודם לכן תוך התנצלות: "סלח לי אדוני, המנה הקודמת שקיבלת לא הייתה מנה כשרה כפי שהזמנת".

לשמע דבריה לבי התמלא רגשות גיל ושמחה. הנה, בחסדי שמים בזכות העיסוק שלי בכתיבת דברי התורה וההתנבחות שלי על תאוות האכילה - ניצלת מאכילת מאכלי טריפה. כיון שהקב"ה הבחין במאמציי למען תורתו, הוא מיהר להציילני מלהיכשל באכילת מאכלות אסורות וכך לא הספקתי לנגוע במנה הלא כשרה שהונחה לצדי.

ועוד סיפור נורא שמעתי מפיו

במה מפטירין

הפטרת השבוע:

"וארבעה אנשים היו מצרעים" (מלכים ב. ז)

הקשר לפרשה: הפטרה מסופר על ארבעה המצורעים שישבו פתח השער, וכן בפרשה מוזכר ענין המצורע שהוא יושב מחוץ למחנה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לשון הרע לתועלת

על פי הכלל שמוטב לו לאדם להיזק חברתית או כספית ובלבד שלא ידבר לשון הרע, נראה לכאורה שאין כל הצדקה הלכתית לדיבור לשון הרע גם כשמכוונים לתועלת. אם כן, מדוע מתירה ההלכה דיבורים כאלו כשמכוונים לתועלת? יש פעמים שבהן ברור שהדיבור על חסרונותיו של אדם עשוי להביא תועלת ורצוי לנקוט בו. דבר זה נכון במצבים הבאים: כשמנסים לעזור לאדם שעליו מדובר או כשמנסים להגן על אחרים מפני אותו אדם. במצבים כאלו, למרות שיש להזכיר חסרונות או התנהגות שלילית, אין הדיבור הזה נחשב כלשון הרע. דיבור מוזיק - לשון הרע. דיבור לתועלת איננו לשון הרע. כדי להבדיל בין דיבור לתועלת לבין דברים שאינם אלא לשון הרע, יש צורך ברגישות רבה ובידיעת ההלכות. החפץ חיים מונה מספר תנאים הנדרשים להגדרת דיבור לתועלת אשר לא יחשב כלשון הרע.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

קודם כל - לדון לכף זכות

כאשר אדם אינו רואה את האמת כמו השי"ת, כי אז אינו דן את האדם לזכות ורק לשון הרע הוא מדבר עליו.

וזהו הקשר בין ג' הפרשיות: תזריע מצורע אחרי מות, שהם ראשי תיבות אמת. דהיינו 'אחרי מות' יראה האדם עד כמה טעה כשראה את השקר ולא את האמת, ואת מה שחשב בעולם הזה שהוא אמת שהרי הוא רק דיבר את האמת על חבריו. שם בעולם הבא הוא יבחין באמת המרה כמה הוא קלקל בדבריו, וכמה נזק גרם לחברו, וגרם שהשכינה הקדושה תסתלק ממנו.

וידוע מרב יוסף בנו של רבי יהושע בן לוי (פסחים ג, א), שאמר לאביו לאחר שחזר מעולם האמת "עולם הפוך ראיתי". דהיינו שבעולם הבא מחשיבים את מי שבעולם הזה לא היה נראה כאדם חשוב ומוערך, וגם להיפך. לפי ששם בעולם האמת הדקדוק הוא דק מן הדק, ולפי כל מעשה ומצב שהאדם פועל בעולם הזה, כך הוא נדון בעולם האמת.

על כל פנים, כאשר האדם אינו דן את חברו לכף זכות, ולא ירד לסוף דעתו מדוע היה היה אנוס לעשות את אותו דבר מכוער שעשה. וכבר אמרו חז"ל (אבות ב, ד) אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. ואם היה מגיע למקומו, אף הוא היה עושה אותו דבר רע. ואם כן נמצא למפרע שיש לשון הרע בידו, שהרי פסל במום חברו שיש בו.

וזהו הקשר המהותי בין הפרשיות הללו. כשהאדם זורע 'תזריע' ומדבר לשון הרע על חברו, הריהו מגיע לידי 'מצורע' - צרעת, שמוכרח שהוא מוציא עליו שם רע, ואז נידון בצרעת. ותיקונו רק 'אחרי מות', שימות רחמנא ליצלן. שהרי כל אדם נברא בצלם אלוקים, ועל ידי שדיבר על פלוני לשון הרע גרם שחינו ירד בעיני הבריות ואף אחד לא יסתכל עליו, ודימה אותו כאילו שאין עליו צלם אלוקים. ובכך כביכול עשה אותו כמת בעיני הבריות. וידועים דברי חז"ל במסכת ערכין (דף טו, ב) שלשון הרע הורגת שלשה; המספר, השומע ומי שנאמר עליו הלשון הרע.

פניני הפרשה

מצות מילה דוחה את השבת

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא יב, ג)

מצוות מילה כבר מבוארת היא בפרשת לך לך, כנאמר (בראשית יז, יב) "ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר", ואם כך תמה רבי אברהם הלוי זצ"ל מהעיר צ'אלע שבתיומן, בספרו 'פרדס רימונים' מה ראתה התורה לחזור ולהזכיר כאן את מצות המילה?

אכן, מבאר רבי אברהם הלוי, שנינו בגמרא מסכת שבת (דף קלב, א) שמהכתוב בפרשתנו "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" - לומדים שמצוות המילה דוחה את השבת.

וקשה, מדוע לעיל בפרשת לך לך, לא השתמשה התורה בלשון "וביום השמיני". ומדוע המתנה התורה עד עכשיו לשם כך?

ונראה שבדווקא נכתב ציווי זה כאן, מכיוון שבאם היתה התורה כותבת לימוד זה בפרשת לך לך, היה מקום לטעות שמצוות המילה תדחה את השבת רק לאבותינו הקדושים, שהם טרם קיבלו את התורה ולא נצטוו על שמירת השבת. אבל ישראל שנצטוו על השבת החמורה, שנאמר בה "מחלליה מות יומת (שמות לא, יד) תידחה המילה מפני השבת. ולכן נכתב הציווי "וביום השמיני ימול בשר ערלתו". וכעת, לאחר שנצטוונו על שמירת השבת, למד, שמילה דוחה את השבת אפילו לאחר מתן תורה.

נקמה על ידי ריבוי רחמים

"אדם כי יהיה בעור בשרו" (ויקרא יג, ב)

מובא במדרש: כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים - נתייראו, אמר להם הקב"ה; אלו לאומות העולם, אבל אתם - לאכול ולשתות ולשמח.

וצריך להבין את כוונת המדרש, כפי שמעיר הרה"ק בעל 'יטב לב' זצ"ל, המפרש את דברי המדרש על פי ביאורו של המגיד ממעזריטש, על דברי הפייטן "משוך חסדך לידועך א-ל-קנא ונוקם". ובאמת קשה הלא השם א-ל-ל - הוא שם של רחמים, ומדוע אפוא אנו אומרים "א-ל-קנא ונוקם".

אלא שלפעמים כאשר המלך רוצה להעניש אדם פשוט, הוא מעלה אותו בדרגה - עד שיבין מעצמו את גודל הפגם נגד המלך. וזה עצמו הנקמה של המלך.

ועל זה מתפללים שאף אם חטאנו לפניו ח"ו, הנקמה תהיה על ידי ריבוי חסד ורחמים.

וזהו ביאור המדרש "אלו לאומות העולם" שאותם צריך להעניש בנגעים, כי אחרת לא יכירו לעולם בגדולתו של הקב"ה ולא יבואו לידי חרטה, "אבל אתם לאכול ולשתות ולשמח" על ידי רוב שפע תבואו לידי תשובה וחרטה.

שערי שמים סגורים בפני המצורע

"וטמא טמא יקרא" (ויקרא יג, מה)

כפל הלשון "טמא טמא יקרא", נדרש בגמרא מסכת שבת (דף סז, א) שהמצורע צריך להודיע לרבים את צערו וכפי שמפרש רש"י; הוא בעצמו.

ובאמת יש לתמוה למה צריך המצורע להודיע את צערו לרבים יותר משאר החולאים?

התירוץ לכך מסביר הרב 'דברי יהונתן' מצוי בפירוש רש"י בפרשת וירא אצל ישמעאל, שם נאמר "וישמע א-להים את קול הנער", ופירש רש"י; מכאן שתפילת חולים יפה מתפילת אחרים עליו.

והנה מבואר עוד בזוה"ק, מפני מה נקרא 'מצורע מוסגר' - מפני שמוסגר תפלתו בשמים. ומכאן מובן מדוע המצורע צריך להודיע את צערו לרבים - שיבקשו עליו רחמים, כי בשלמא בשאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו, אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו, צריך להודיע את צערו לאחרים בכדי שהם יתפללו ויעוררו רחמי שמים עליו.

להמשיך בעבודתה. ואף תשלוּם הציע לה, ובלבד שלא תפטר את הטבחית.

בעלת הפונדק היתה אשה טובה ונדיבה: "בודאי, בודאי, אמרה, "המשך עבודתה אצלי אינו מוטל בספק, רק רציתי שהיא תדע שצריכים להיות זהירים. היא טבחית מעולה, והיא אכן תישאר במשרתה.

ישנו משפט חכם השגור בפי העם, מצטט הגאון רבי יצחק זילברשטיין ('פרי עמלנו') האומר כי: "מילים לא עולות כסף, אך הם שוות זהב" ולרומם את רוחם, גם אם הגיעו לדכדוכה של נפש ולשברון נפשי. על כך קובע ואומר הזוהר הקדוש ('פ' תזריע דף מו, ב) כי כשם שיתבע האדם לאחר פטירתו על מילים לא יפות וניבולי פה שאמר (כשלא עשה תשובה) כך יתבע הוא על מילים חמות ומעודדות, שבחים ופרגונים שיכל לומר, אך עצר את עצמו מלאומרם.

אתה נמצא בכולל או בעבודה ואתה רואה חבר שהצליח ועשה משהו טוב, אך אתה לא נותן לו מילה אתה תיתבע על כך! הרי יכול היית להחיות את נפשו ולשמחו? מדוע לא עשית זאת? את רואה חברה טובה שקנתה בגד יפה או כלי חדש ונאה, למרות שיכלת לעשות זאת תשבחי, תני מילה טובה, זה לא עולה כסף - אך זה שווה יותר מזהב.

הדיבור יכול להחיות בני אדם, ומצד שני יכול להשחית ולהרוג בני אדם. אם רק נחליט מהיום לתת מילה טובה כשצריך, לפרגן ולעודד ולהכיר טובה כשיש צורך - נזכה לאושר הגדול.

ועוד נקודה חשובה לסיום, הזכרנו בראשית הגליון את הגה"צ רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר, שכידוע נזהר היה מאוד מלדבר בגנות הזולת. רבי יהודה לא הסתפק לכשעצמו בידעת האיסור, אלא עשה תמיד השתדלויות למצוא עצות להתחזק ולחזק את עצמו וזולתו בזה, כמאמר הכתוב "זכור אשר עשה ה' א-להיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים". הלך המוסרי שמצווה אותנו התורה הק', כי בענין שמירת הדיבור צריכים אנו זיכרון תמידי שיעמוד לנגד עינינו.

וכך בשנותיו האחרונות התפרסם רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ביוזמת 'שתי הלכות' יומיות בשמירת הלשון לשם תזכורת של חומר האיסור, שכן לימוד ההלכות התמידי הוא מהעצות היעילות ביותר לכך.

ושאלה: "כיצד מצא חן בעיניכם האוכל שלי?"

"טוב מאד", השיב ה"חפץ חיים". "ומה אתם אומרים?" פנתה אל הרב השני תשובתו לא איחרה לבוא: "די טוב, אך היה מלוח מדי". אך שמעה זאת האשה ומיד פנתה לעבר המטבח. ה"חפץ חיים" החוויר והיה נסער מאד. "אינני יכול להאמין! כל ימי נמנעתי מלדבר ומלשמוע לשון הרע, מדוע איפוא אירע עתה ששמעתי דיבורי לשון הרע? באם הייתי יודע זאת מראש, לא הייתי יוצא לדרך".

בראות הרב את תגובת ה"חפץ חיים", נבהל: "וכי מה אמרתי בסך הכל, מה היה נורא כל כך בדברי? אמרתי שהאוכל היה טוב, ורק הוספתי שמן הראוי היה להפחית מעט מלח!"

"אינך יודע להעריך כראוי את כוחן של מילים", השיב ה"חפץ חיים" בקול בוכים. "יתכן והטבחית הינה אלמנה עניה הזקוקה לעבודתה. בגלל דבריך, בעלת הבית תאשים אותה שהאוכל היה מלוח. כדי להגן על עצמה, תכחיש האלמנה העניה את דבריה ותאמר שהיא לא שמה מלח, ואפילו טעמה את המאכלים לפני שהגישה אותם".

"ואז", המשיך ה"חפץ חיים" ואמר, "בעלת הבית תאשים אותה בשקר ותאמר לה: "האם הינך חושבת שהרבנים שקרנים? את היא זו ששיקרת!" הן תתווכחה, ובעלת הבית תתרגז עד כדי כך שהיא תפטר את המבשלת המסכנה, והיא תישאר מחוסרת עבודה".

"ראה נא לכמה עבירות גרמת" הוסיף ה"חפץ חיים": דיברת לשון הרע, גרמת לבעלת הבית ולי לשמוע לשון הרע, גרמת לבעלת הבית לחזור על דברי הלשון הרע בפני המבשלת, זהו כבר חטא של רכילות, גרמת שהטבחית תשקר, בגללך ציערה בעלת הבית אלמנה וגרמת לריב בין אנשים".

משסיים ה"חפץ חיים" את דבריו, אמר הרב בשקט: "דומני שיש כאן גוזמה גדולה! לא יתכן שהמילים שאמרתי יגרמו לכל זאת!"

"הבה נלך למטבח וניווכח". בפתחם את דלת המטבח, הבחינו בטבחית, אשר עמדה כשהיא מוחה דמעות מעיניה. הרב החוויר, חש אל הטבחית, התנצל על הנזק והצער שנגרמו לה, והתחנן בפניה שתסלח לו. לאחר מכן פנה אל בעלת הבית וביקש בתחינה שתסלח לטבחית ותניח לה

המילים אינם עולות כסף אך הם שוות זהב

פרשני התורה עוסקים בשאלה העולה מאליה; למה נסמכה פרשת תזריע, שרוב עניני נגעים ומצורעים מבוארים בה, לפרשת שמיני, שרוב רובה עוסקת בענייני מאכלות אסורות?

אלא, אומר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: הנגעים באים על עוון לשון הרע, ובעוד שרוב בני אדם נזהרים זהירות יתרה מאכילת מאכלות אסורות ובודקים שבעים ושבעה פעמים שלא יבלעו תולעת קטנה, אינם נזהרים כל הצורך בכבוד זולתם ולעיתים לועסים אותם בפיהם ובלשונם ובולעים אותם חי - לכן הסמיכה התורה פרשיותיהם ללמדנו: כשם שאתם נזהרים במאכלות אסורות, כך תזהרו בלשון אסורה, ואף למעלה מזאת, שכן כאן רואים בסדר טהרתם שטהרת המצורע קשה מטהרת אוכל מאכלות אסורות, ללמדנו את מידת החומרה של דיבורים אסורים והמעלה בזוהירות בהם.

מסופר שכאשר ישב רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר שבעה על אחד מאחיו, שם על השולחן שלפניו תמונה גדולה של החפץ חיים. למחרת השבעה, שאלו תלמיד על כך ואמר לו: כשהתישבת שבעה, התבוננתי שאני נכנס לסכנה שלא אכשל בדיבורים האסורים ע"י ריבוי המנחמים שיבואו, החלטתי לשים לפני תמונה של החפץ חיים, שכן לתוך הפנים של החפץ חיים אי אפשר לדבר לשה"ר, ואכן הרבה עניינים דיברו כאן בשבוע האחרון, וב"ה חושבני שאוכל לאמר שלא דברתי אף לשה"ר אחד.

על רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל בעל ה"חפץ חיים" מסופר שיצא פעם בלוויית רב אחד למסע לדבר מצוה. בדרךם סרו לפונדק כדי לסעוד את לבם. בעלת הפונדק זיהתה מיד את שני האישים, הושיבה אותם ליד שולחן מיוחד ודאגה שישרתו אותם כראוי. כאשר סיימו השניים את הסעודה, ניגשה אליהם